

RETHOS

- Retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene

Kristine Rensvik Viddal (Cand.Psychol.; PhD)
Institutt for psykologi, NTNU

NAPHAS forskningskonferanse 3.10.19

Agenda

- RETHOS
  - Bakgrunn
  - Mandat
- RETHOS-PSYK
  - Prosessen
  - Innholdet
- Innspill

Bakgrunn

Meld. St. 13 (2011-2012)
*Utdanning for velferd –
Samspill i praksis*

Meld St 16 (2016-2017)
*Kultur for kvalitet i høyere
utdanning*

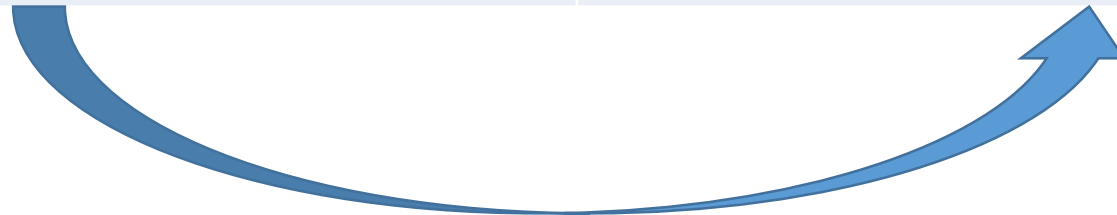
Budskap i Samspillsmeldingen

- Utdanning og forskning må fremskaffe kunnskap og kompetanse som er rettet mot **tjenestenes og brukernes behov**
- Tjenestene må sikres økt **innflytelse** på det faglige innholdet i utdanningene
- Studentene må forberedes på arbeidsoppgaver og arbeidsmåter i **fremtidens** helse- og velferdstjenester
- Behov for bedre **styring** og mekanismer på nasjonalt nivå for å sikre at forventningene til utdanningene oppnås

Nytt styringssystem for helse- og sosialfagutdanningene

Fra innsatsfaktorer	Til resultatfaktorer
Studiets oppbygging Varighet, studiepoeng, praksisperiode	Sluttkompetanse
Rammeplaner	Retningslinjer (inkl. læringsutbytte)

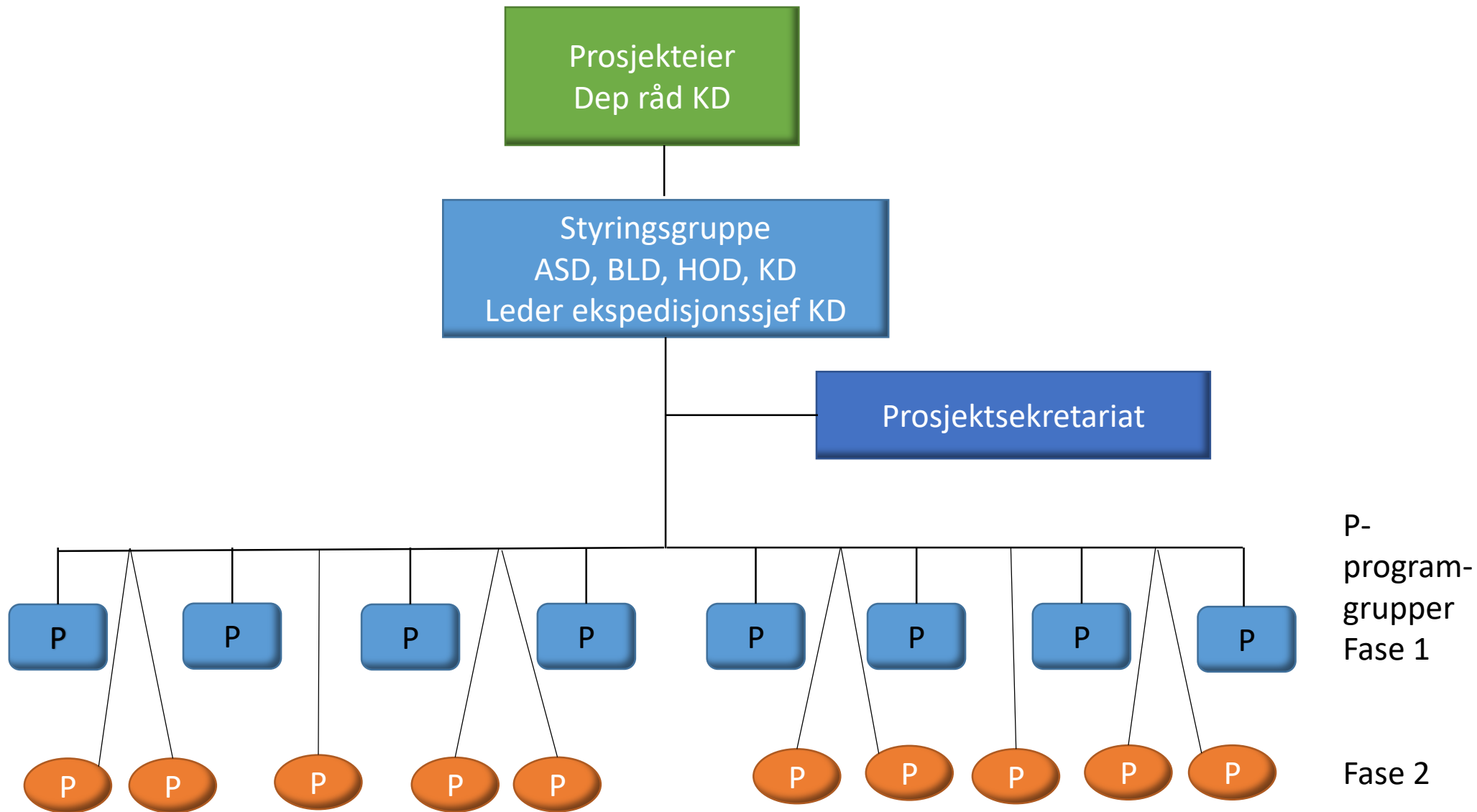

Fra innsatsstyring til styring av læringsutbytter (LUB)
Et mer fleksibelt og dynamisk system

Nasjonale retningslinjer basert på

- Tjenestenes kompetansebehov og brukernes behov for kvalitet i tjenestene
- Oppdatert og forskningsbasert kunnskap
- Sentrale politiske føringer og nasjonale reformer
- Utvikling av utdanningssektoren og helse- og sosialsektoren
- Nasjonalt og internasjonalt regelverk

R-referanse-grupper

P-program-grupper
Fase 1

Fase 2

Programgruppenes mandat

- Utarbeide og revidere nasjonale retningslinjer utformet som formåls- og læringsutbyttebeskrivelser
- Beskrivelse av studiets oppbygging for den aktuelle utdanningen

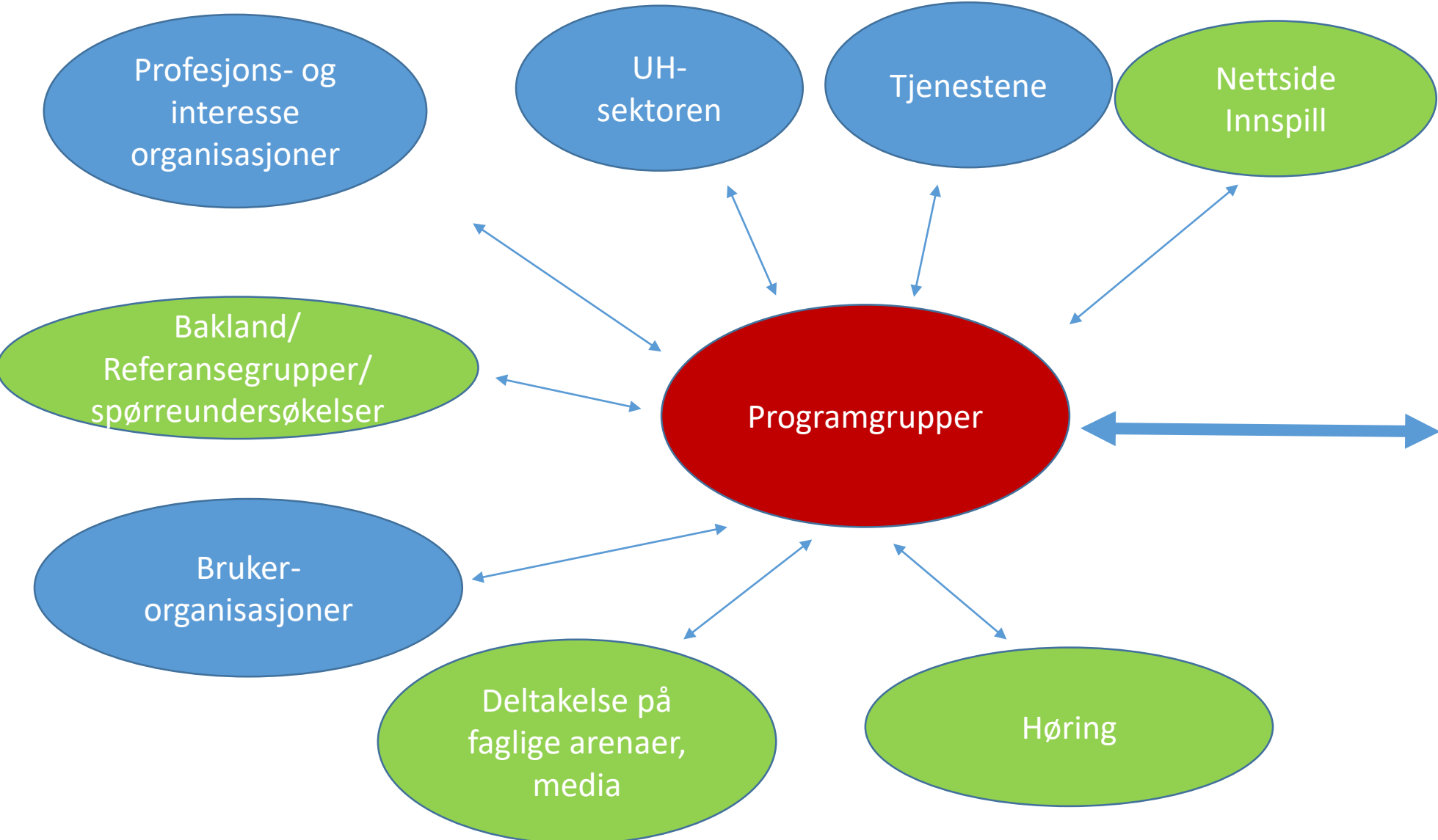

*Foran fra venstre: Kenneth Haugjord, Kristine Rensvik-Viddal, Morten Grøvli og Trine Waaktaar (leder)
Bak fra venstre: Sebastian Gulbrandsen, Hilde Sari, Maria Korsnes, Geir Skauli, Helge Molde og Eva Therese Næss.
Rannveig Grøm Sæle var ikke tilstede da bildet ble tatt.*

RETHOS-PSYK - medlemmer

Sektor	Navn	Stilling
UH-sektoren	Trine Waaktaar – leder	Utdanningsleder og professor PSI/UiO
RHF	Maria Korsnes – nestleder	Forskningsleder og PhD Divisjon for psykisk helse og avhengighet, OUS
RHF	Morten Grøvli	Avdelingsjef, Ahus
UHR-sektoren	Helge Molde	Instituttleder og PhD, Inst for klinisk psykologi, UiB
UHR-sektoren	Eva Terese Næss	Førstelektor, Institutt for psykologi, UiT
UHR-sektoren	Rannveig Grøm Sæle	Nestleder utdanning, PhD, Institutt for psykologi, UiT
UHR-sektoren	Kristine Rensvik Viddal	Nestleder utdanning, PhD, Institutt for psykologi, NTNU
KS	Geir Skauli	Psykolog, spes.fam.psy., Familiesenter; Bufdir/Bufetat, Larvik kommune
KS	Kenneth Haugjord	Psykolog, Kristiansand kommune
NAV	Hilde Sari	Fagleder/psykologspesialist NAV
Norsk Studentorganisasjon	Sebastian Gulbrandsen	Profesjonsstudent UiB

Proessen med å forankre arbeidet

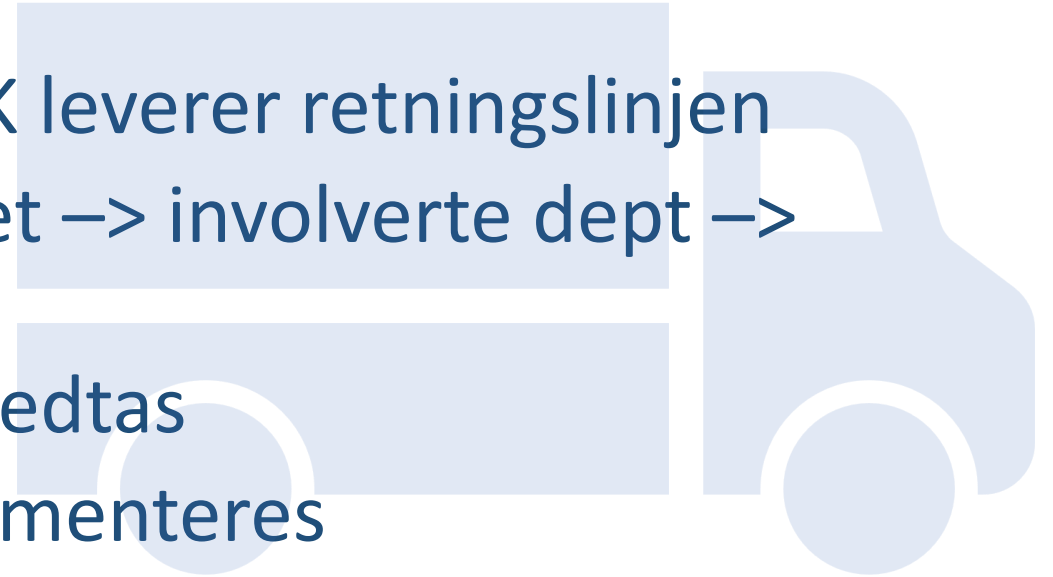

- Eksisterende føringer**
- Eksisterende Nasjonale retningslinjer for psykolog-utdanningen
  - Eksisterende læringsmål for profesjonsutdanningen på alle 4 universiteter
  - Lowverk Offentlige utredninger
  - Felles innhold i profesjons-utdanningene

Tidslinje

- Februar 2018 Oppstart
- 1. juni 2019 RETHOS-PSYK leverer retningslinjen
- Juni–Nov 2019 Sametinget → involverte dept → prosesser
- Nov 2019 Retningslinjen vedtas
- 2021 Retningslinjen implementeres
- 2027 De første psykologkandidatene med fullstendig RETHOS-program uteksamineres

Kompetanseområder

- Vitenskapsteori
- Forskningsmetode
- Psykologiske basaldisipliner
- Psykologisk utredning og behandling
- **Helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid**
- Psykologrollen, kommunikasjon og ledelse

Psykologens rolle i helsefremmende og forebyggende arbeid

Kapittel 6 Læringsutbytte for kompetanseområdet helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid

§ 16 Helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid - Kunnskap

Kandidaten

- *har avansert kunnskap om hvordan biologiske, psykologiske, sosiale, sosioøkonomiske, kulturelle, samfunnsmessige og fysiske faktorer samvirker i å hemme og fremme menneskers helse, utdanning, arbeidsdeltakelse og levekår, bedringsprosesser, og livskvalitet gjennom livsløpet
- har bred kunnskap om menneskerettighetene i helsefremmende arbeid, inkludert kunnskap om å motvirke marginalisering og å fremme medborgerskap og integrering gjennom utdanning, arbeid og på andre arenaer
- *har bred kunnskap om etiske, epidemiologiske og helseøkonomiske begrunnelser for både universelle, selektive og indikerte helsefremmende og forebyggende tiltak
- har kunnskap om psykologiske perspektiver ved funksjonstap og rehabiliteringsforløp
- *har kunnskap om, og forståelse for, samers rettigheter og samenes status som urfolk

§ 17 Helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid - Ferdigheter

Kandidaten

- kan analysere og kritisk vurdere kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid, og selvstendig anvende relevante metoder og arbeidsformer på ulike intervensjonsnivåer som også inkluderer et overordnet samfunnsnivå
- kan anvende kunnskap om psykisk helse og kognitiv fungering til å kartlegge ressurser og risikofaktorer i en avgrenset populasjon
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i henhold til helse- og velferdspolitiske føringer for helsefremmende og forebyggende arbeid, og til å analysere etiske problemstillinger knyttet til dette
- *kan gjennomføre veiledning av brukere, pasienter, pårørende og andre som er i lærings-, mestrings- og endringsprosesser

§ 18 Helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid - Generell kompetanse

Kandidaten

- *kan bidra til at brukere og borgere medvirker i utviklingen av likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet
- kan anvende sine kunnskaper til å planlegge, lede og gjennomføre prosjekter
- kan kommunisere med spesialister, beslutningstakere og allmennheten om faglige problemstillinger innen helsefremmende og forebyggende arbeid

Hva annet er nytt/fremhevet?

- Den integrerte studiemodellen
  - kontinuerlig integrasjon av teori, empiri, ferdighetstrening og praksis
- Innholdet i kjernekompetansen forsterkes med avansert kunnskap om f.eks
  - risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til psykiske vansker gjennom livsløpet
  - særlig betydningsfulle psykologiske temaer og problemstillinger gjennom livet, fra sped- og småbarn til barn, ungdom, voksne og eldre
  - lettere, moderate og alvorlige psykiske lidelser, inkludert samsykelighet, traumereaksjoner, suicidalitet, rus og avhengighet

Forts.

- Praksisomfang og variasjon i innhold er konkretisert
- Brukermedvirkning, f.eks
  - sikre pasienters/brukeres medvirkning i, og valg om, egen utredning og behandling
  - utdanningen skal omfatte brukerkunnskap som kunnskapskilde
- Tverrfaglig samhandling
- Mer om lovverk og forståelse av system og kontekst
- Psykologrollen: drive selvstendig endringsarbeid gjennom andre

§2 Felles læringsutbyttebeskrivelser i kortversjon

1. Etikk
2. Inkludering, likestilling og ikke-diskriminering
3. Relasjons-, kommunikasjons- og veilederkompetanse
4. Samhandling tverrfaglig/profesjonelt/sektorielt
5. Lov og systemkompetanse - samers rettigheter
6. Sammenhengen helse, utdanning, arbeid og levevilkår
7. Tiltak ved omsorgssvikt og overgrep
8. Vurdere risiko for uønskede hendelser
9. Barn og unge
10. Tilegne seg ny kunnskap og faglige vurderinger
11. Nytenkning og innovasjonsprosesser
12. Digital kompetanse

Noen utfordringer

- Innspillsprosessen: lite fokus på hva som evt skal vektes *ned*
- Balansen
  - Tjenestene vs utdanningsinstitusjonene (praktisk vs akademisk)
  - Pasienten vs studenten
  - Psykologen vs psykologspesialisten
  - Individ vs system
  - Styring vs akademisk frihet
- Manglende lovhjemmel mht praksisgjennomføring i kommunale tjenester
- Tverrpolitisk enighet, men ingen tilførte ressurser

Hvordan lykkes vi med implementeringen?

...for mer bruker- og tjenestenære utdanninger ?

kristine.viddal@ntnu.no